

Når fotografiets dokumentariske formål faller bort, inspireres betrakteren til å se det, og omgivelsene med ny forståelse, skriver vår anmelder.

Et Kinderegg av en utstilling

UTSTILLING: Fotoutstillingen til Dan Skjæveland oppfordrer oss til å se på våre omgivelser med nye blikk, skriver vår anmelder.

Anne Therese Tveita

Hå gamle prestegård:

Dan Skjæveland – *Real estates*.
Fotografi. Til 6. november 2022.

Helt siden vår art begynte å samle flokken sin på skinnfeller rundt bålet har hjemmet som konsept vært en markant del av vår bevissthet.

Mye mer enn bare en fysisk konstruksjon som gir ly mot elementene, er hjemmet også en mental konstruksjon. Her opplever vi (forhåpentligvis) trygghet, vi henter krefter, skjerner- eller isolerer oss fra verden utenfor. Her skapes drømmer, ofte omgitt av et interiør som gjenspeiler vår sosiale status, stil og smak.

Eiendomsmeglere selger muligheten for slike drømmer i sine boligannonser blant annet ved hjelp av interiørfotografier

hvor potensielle kjøpere skal forestille seg en hverdag for seg selv og sin familie.

Real Estates

Dan Skjævelands utstilte fotografier har utspring i allerede eksisterende fotografier av boliginteriør og er hentet fra ulike eiendomsmeglers boligannonser. Fotografier som er ment å beskrive, dokumentere, og formidle følelsen av boligene som skal selges, gjenoppstår som nye, autonome bilder gjennom Skjævelands kamera. Han har fotografert hele- eller bare et utsnitt av de funne interiørfotografiene og dermed har han også måttet forholde seg til teksten i papiret de er trykket på, blekket, fargene og lyset. Dette, sammen med nye utsnitt og endret fokus gjør at de fremstår med et helt nytt innhold og en uventet estetikk.

Interiørfotografens subjektive intensjon er nå erstattet av Skjævelands.

Resultatet er en underfundig

utstilling. Et kinderegg om man må. Dels åpner den for en større forståelse både av fotografiet og interiørfotografiet. Men mer enn det stimulerer den til en større bevisstgjøring av våre omgivelser.

Fotografiet

Vi godkjenner gjerne uten forbehold tanken om fotografiet som en sann representasjon av virkelige hendelser, objekter, steder eller mennesker.

Skjævelands fotografier motsetter seg denne rollen som sannhetsvitne. Snarere rokker de ved vår forståelse av hva som er virkelig og oppfordrer oss til å se på våre omgivelser med nye blikk.

Publikum får ikke med seg noen «bruksanvisning» inn i utstillingen, foruten en kortfattet utstillingstekst. Denne forteller at kunstneren har oppsøkt eiendomsmeglere og fotografert fysiske boligprospekter og boligannonser gjennom utstillingsvinduer. Hvor og når er av underordnet betydning her. Alle de utstilte verkene presenteres under én felles, og tvetydig tittel; REAL ESTATES 2019 – 2022. Utover

dette overlates betrakteren til selv å konstruere noen større sammenheng. I motsetning til tidligere erfaringer med den tidvis «vanskelig tilgjengelige» samtidskunsten, oppleves det her som et gunstig valg.

Haiku

Utstillingen består av alt fra estetiske små stilleben i prospektkort-format til sterkt forstørrede og uventede utsnitt som gjør det originale motivet til dels ugjenkjennelig, samtidig som definerer pikslene eller raster i større grad danner nye mønstre. Slik imøtegår verkene eventuelle tillærte metoder for hvordan å lese fotografier. De lar seg ikke enkelt observeres for å forstås, men må leses uavhengig av bakgrunn eller sammenheng. Historien bak øyeblikksbildet erstattes av betrakterens egne forståelser og erfaringer. Slik blir hvert bilde som løse puslespillbiter eller gåter som etter hvert som de dekodes danner poetiske, visuelle haiku.

En annen vesentlig kvalitet i Skjævelands prosjekt ligger i åpenbaringen av det som skjer med fotografiene når de flyttes

fra eiendomsmeglers utstillingsvindu og inn i galleriets utstillingsrom. I det øyeblikk et objekt plasseres i et kunstgalleri forutsetter vi at det ligger en ferdsel, en kreativitet og ikke minst en bevissthet i det utstilte objektet. Gjennom å plassere objekter med en i utgangspunktet ikke-kunst-funksjon inn i en kunstsammenheng utfordres vår oppfattelse av hva som er kunst ytterligere.

Ofta ligger dilemmaet med denne type kunst i at en stor del av opplevelsen av den preges av tillitsforholdet mellom kunstner og betrakter. Verkets kvalitet påvirkes (i varierende grad) av betrakterens tro på kunstnerens bakenforliggende mening. Med utgangspunkt i en slik forståelse av kunst som meningsproduserende virksomhet innfrir Skjævelands underfundige prosjekt, hans særegne blikk på – og bearbeidelse av «readymades» eller funne objekter.

At betrakteren i tillegg selv stimuleres, og tidvis insisteres til å fullføre kunstopplevelsen gjennom en overføring av sine egne erfaringer gjør opplevelsen både berikende og krevende.